

II. évf. 3. sz. 1991. június

Tatai híradás

Az elmúlt két év politikai, társadalmi változásait szívszorongva és bizakodva éltük át. Hihetetlennek tűnt, hogy egy teljes politikai (erkölcsi-világnézeti) rendszerváltás ilyen békésen is megtörténhet.

Az új kormány által megalkotott önkormányzati törvény megjelenését kissé kétkedve fogadtuk, hiszen nem foglalkozott a könyvtárakkal; aggódtunk, hogy mi lesz a sorsunk, ki tart el bennünket, mert sok mindent tehet egy lakóhelyi könyvtár, de egyel soha nem ér el: hogy önfenntartó legyen.

A helyhatósági választások eredményeként Tatán 27 képviselőt választott meg a lakosság. Ezt követően 1991 januárjában megalakult 13 szakbizottság, többek között külön az oktatási, külön a kulturális bizottság.

A kulturális bizottság képviselő tagjai: Kerti Katalin népművelő-könyvtáros, antikvár kereskedő, dr. Baranyai Béla állatorvos, Ruchti Róbert pedagógus és a bizottság vezetője, Tóth András gimnáziumi tanár. Szavazattal rendelkező nem képviselőtestületi tagok: Kovács István grafikus és jómagam, mint könyvtáros.

A kulturális bizottság az elmúlt öt hónapban minden második héten ülésezett, 17 órai kezdettel, több órán át. Teljes szervezettséggel elfogadtunk egy programtervezetet, amelynek értelmében a bizottság mindig más helyszínnel és területtel ismerkedett meg, (múzeum, könyvtár, művelődési ház stb.). Így 1991. február 7-én 17 órakor a könyvtárban ülésezünk, ahol egy jó beszélgetés formájában megismerhette a bizottság a könyvtár munkáját, a kollegákat, elképzeléseinket és gondjainkat. Valamennyien egyetértettek velünk abban, hogy a több mint húsz éves akut gondunk, a raktározás, sürgős megoldási kíván. A könyvtár dolgozóinak is megnyugtató volt, hogy nem élünk és dolgozunk légüres térben, figyel ránk a város felelős önkormányzati testülete, legalábbis annak egyes tagjai.

Az önkormányzati ülésre a bizottság több témát is előkészített, így — többek között — a Móricz Zsigmond Városi Könyvtár raktározási problémáit. Ezzel a gazdasági bizottság is foglalkozott — 1991 áprilisában eddig jutottunk. — Mi, akik a bizottságban munkálkodtunk, nagyon komolyan, és mondhatom, felelősséggel próbáltunk javaslatokat előkészíteni; az önkormányzat összességében azonban eléggé fenntartással fogadta ezeket. A legfőbb ilyen konkrét téma a tatai nyári opera sorsa volt, amit végül több vita után a testület nem szavazott meg.

1991. május 15-én az önkormányzat összehívásokat végzett, így az oktatási és kulturális bizottságot összevonták közművelődési bizottsággá, ennek szenátor tagjai: dr. Fehérváry Géza tanár, Tata város polgármestere, a bizottság vezetője Szabó Nándor tanár (a volt tatai tanácselnök), Kerényi László közgazdász-technikus, újságíró, Kerti Katalin (a volt kulturális bizottságból az egyetlen tag) és Mészáros András tanár, a gimnázium igazgatója. Az összehívásból létrejött közművelődési bizottság terveiről, tevékenységéről még nincs értesülésem, lényegében az elmúlt tanácsrendszerben is csak egy össz-szakmai testület gondozta az oktatást és a közművelődést. Munkájuk eléggé szerteágazó, ha Őszintén felvállalják ezt a jelenleg eléggé mostohán kezelt és a válság tüneteit magán hordozó szférát, igen nehéz dolguk lesz.

Az általános válsághelyzet, mely a kulturális területen is jelentkezik, talán a könyvtárakat érinti a legkevésbé. Sőt, úgy érezzük, hogy a könyvnek, könyvtáraknak, könyvtári munkának nőtt a presztízse, senki nem kérdőjelezte meg Tatán a könyvtárak létjogosultságát, — dolgozunk és szolgáltatók.

Az sajnos elkerülhetetlen, hogy a rohanó infláció, a könyvek, folyóiratok emelkedő árai már-már elviselhetetlenek számunkra is. Az elmúlt évben három helyen szüntettük meg a városban a kölcsönzést, miután az állománygyarapítás lassan egy-két példányos beszerzést tesz csak lehetővé. 1990-ben 450.000 Ft-ot fordítottunk beszerzésre, 1991 -ben 700.000 forinttal rendelkezünk e célra, de ez az összeg is elégtelen.

Rendezvényeket „felvállalunk”, ha nem kell téríteni, ill. más szerv viseli a költségeket; mi a szervezést végezzük és a könyvtári teret biztosítjuk. Így zajlanak a „ Fórum Klub” programjai is, és ilyen formában kerül megrendezésre Békés Itala irodalmi estje az ünnepi könyvhét keretében.

Harmadik éve jelentjük meg a *Tatai zsebkönyv* című kiadványunkat. A zsebkönyv a Tata városára vonatkozó közhasznú információkat tartalmazza, amelyek a lakosság jobb tájékoztatását, az idelátogatók informálását segítik, ugyanakkor a könyvtári szolgáltatások körét is bővítjük. Így lesz a könyvtár olyanok között is ismert és keresett, akik egyébként — a hagyományos könyvtári munka mellett — elkerültek eddig bennünket

Kocsis Lászlóné

Néhány adat megyénk szakmunkásképző intézeti könyvtáiról - összesítések iskolatípusonként

	Bláthy Tóth	1602/1. Csorvási	314. sz. Tatabánya	317. sz. Esztergom	318. sz. Komárom	Nagyvárad Tóth	Baranyaszi Ágoston	Cseresnyesi Ágoston	Szabolcsai Ágoston	M. Révész
A könyvtár alakulásának m2	x	77	78	x	20	40	51,7	185,7	52,9	70,1
Nyitvatartás óráinak	x	6	20	x	2	24	13,0	19,4	11,3	14,5
Könyvtáros munkaideje	x	felállítás	felállítás	x	hétórás	szolgálat	-	-	-	-
hét munkaideje	x	40	40	x	3	24	26,7	23,8	14,6	21,7
Folyókák száma	x	26	70	x	10	30	34,0	45,2	31,0	36,7
Tanulók száma	1137	500	1543	1620	524	593	6005	3347	6885	14237
Tanulócsoportok száma	34	20	52	49	20	18	281	115	171	487
A könyvtár állományának kötetek	14040	10383	19024	14825	3915	6808	72715	88472	113397	274464
ebből könyv	15950	18079	10649	15640	3814	6008	30940	82770	113360	267070
Gyárapodás könyvtári	160	163	865	435	192	100	1923	7031	3029	12783
egyetlen 1000/90										
ebből könyv	145	163	796	467	91	100	1710	4438	3748	11896
Gyárapodás Ft-ban	32052	19121	84109	49343	28270	17002	221877	504188	388962	1108047
Ötvenéves tanulók száma	1087	216	670	680	90	70	2753	1593	2636	7342
Kölcseyi kötetek száma	15180	2552	4056	13206	105	470	37489	9716	15206	62493
Egy tanuló kötet/év	14,0	17,4	12,0	9,6	7,3	11,5	12,8	24,7	28,2	19,2
Ötvenéves arány %										
Ötvenéves/ötvenéves	0,70	0,37	0,44	0,41	0,17	0,11	0,45	0,58	0,55	0,51
Egy tanuló óra/éves/év	13,2	4,4	9,9	8,11	0,2	6,7	6,2	2,9	3,3	4,3
Beszámolt könyv: Ft/tanuló	28,2	33,0	24,5	30,3	38,7	28,7	36,9	138,6	88,7	71,8
Beszámolt órák: Ft/év	200,0	117,3	97,2	113,4	105,6	157,5	115,3	71,7	125,9	86,6

Megjegyzések: A tatabányai Bláthy és az esztergomi 317. sz. Iskola nem küldte meg az első 5 sorban kért adatokat.
A gimnaziumi és szakmunkásképző iskolai összesítés a TEKA-TEMA decemberi és áprilisi számaiban közölt táblázatok alapján készült.
Kommentár helyett — és tanulságul — álljanak itt a szélsőségek, a feltűnő különbségek az egyes Iskolai könyvtárak között

Alapterület
Nyitvatartás
Könyvtáros munkaideje
Periodikák az iskolában
A könyvtár állományának
Gyárapodás
Elátottság

357
40
61 (2 fő)
70
21390
2 887
169667
60.8

m2
óra/hét
óra/hét
cím
kötet
kötet/év
Ft/év
kötet/tanuló

Legkisebb
0
2
0 (társ. munka)
10
2370
40
5000
5.5

HÍREK

Tata

A Móricz Zsigmond Városi Könyvtár kiadásában megjelent a közhasznú információkat tartalmazó *Tatai zsebkönyv*.

Április 11. A Költészet Napján — Szabó Zsuzsa színművésznő közreműködésével — irodalmi estet tartottak.

A könyvtár rendszeresen helyet biztosít az MDF által szervezett *Fórum Klubnak*, amelynek rendezvényei nyilvánosak.

Április 19. A klub vendége Katona Tamás külügyi államtitkár, történész volt, aki a beszélgetések során időszerű kül- és társadalompolitikai kérdésekre adott választ

Május 18. A klub rendezvényén dr. Kiss Gyula, az Országgyűlés Egészségügyi és Szociális Bizottságának elnöke tartott előadást a nyugdíjrendszer, a társadalom- és a betegbiztosítás várható szabályozásáról.

Esztergom

Az Esztergomi Babits Mihály Városi Könyvtár ad helyet az SZDSZ Esztergomi Csoportja *Liberális Klubjának*.

Április 18. A klub vendége Juhász Pál országgyűlési képviselő volt, aki a liberális gazdaságpolitikáról tartott előadást

Május 22-én Pető Iván, az SZDSZ parlamenti frakciójának vezetője volt a klub vendége.

Június 1. Az Ünnepi Könyvhét keretében — a városi könyvtárban — dr. Szállási Árpád orvos, irodalomtörténész volt a házigazdája a Münchenben megjelenő *Nemzetőr* című folyóirat munkatársaival való találkozóznak.

Június 5. A városi könyvtár vendége Petemák Miklós videoművész volt, aki nemcsak mint filmrendező-szerző, hanem mint video-esszéista, kritikus is neves személyisége a hazai kritikai életnek.

Oroszlány

Június 1. Az Oroszlányi Városi Művelődési Központ és Könyvtár Ügyes kezek című klubjában a gipszfestéssel ismerkedhettek meg az érdeklődő gyerekek.

Tatabánya

Városi Könyvtár

Június 12. Az Ünnepi Könyvhét rendezvényének vendége Ancsel Éva filozófus volt, aki *Ember a változó világban* címmel tartott előadást

József Attila Megyei Könyvtár

Április 8. A főfoglalkozású könyvtárosok megyei továbbképzésén dr. Kenyéri Katalin, az OSZK-KMK munkatársa tartott előadást *Jogi problémák a könyvtárakban* címmel. Ezt követően az MKE megyei szervezete tartotta meg taggyűlését.

Április 15. A Magyar Írószövetség Komárom-Esztergom Megyei Csoportja és a megyei könyvtár zenei klubja a Költészet Napja alkalmából vers-eszenés ünnepi műsort rendezett—*Költészet és muzsika* címmel. A műsort szerkesztette és vezette Vilimszky László, közreműködött Hódossy Ildikó előadóművész, R. Szűcs Éva zeneiskolai tanár és Borvendég Zsuzsanna, a Bárdos László Gimnázium tanulója.

Április 29. A megyei könyvtár Szinyei Körének vendége Benedek István író, művelődéstörténész volt.

A gyermekkönyvtárosok megyei munkaközösségének tanácskozásán az időszerű kérdések megbeszélése szerepelt

Május 15. Az iskolai könyvtárosok megyei munkaközösségének idei első foglalkozásán tájékoztató hangzott el a *közigazgatási változásokról*. A téma előadója dr. Riez Elek, a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzati Hivatal igazgatási osztályának a munkatársa volt

Május 9. A megyei feldolgozó munkaközösség továbbképzésének előadója Rónai Tamás, az OSZK-KMK munkatársa volt, aki a *könyvtári osztályozás gyakorlati problémáitól* szolt, megválaszolva a kérdéseket is.

Május 27. A Zenei Klub tavaszi évadzáró rendezvényén Schweininger Ilona, a sárberki általános iskola tanára — a *Magyar opera útja* címmel tartott előadást

Június 3. A Magyar Írószövetség Komárom-Esztergom Megyei, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság Komárom-Esztergom Megyei Csoportjai és a megyei könyvtár szervezésében került sor — az Ünnepi Könyvhét keretében — Wehner Tibor: *A babaszemfestő pillantása* című novelláskötetének bemutatására. Az est házigazdája dr. Monostori Imre irodalomtörténész volt, közreműködött dr. Eles Béla előadóművész.

Gyermekkönyvtár

A József Attila Megyei Könyvtár Gyermekkönyvtárában a június eseménydúsan kezdődött

Sok izgalom, a posta késedelme után sikerült megszervezni a szolnoki megyei könyvtár által meghirdetett *Verseghy Ferenc nyelveművelő verseny* megyei döntőjét. Az iskolai selejtezőket már korábban megtartották.

Ebben az évben kisebb volt az érdeklődés, mint korábban. Június 3-án 31 felsőtagozatos gyűlt össze a döntőre. Két kategóriában indultak a gyerekek, az 5-6. osztályosok és a 7-8. osztályosok külön-külön mérték össze tudásukat Először írásbeli feladatlapot oldottak meg, majd a szóbeli feladat következett, amelyben fogalmazási készségükről adtak számot Nagyon nehéz volt a rövid felkészülési idő után összefüggően, érthetően, érdekesen előadni egy kerek történetet Mégis volt, akinek ez könnyebben ment, hiszen az írásbeli feladatoknál a helyesírásra is ügyelni kellett

A résztvevők közül a komáromi Klapka György Általános Iskola tanulói bizonyultak a legfelkészültebbeknek. 5-6. osztályos kategóriában Papp Dóra, a 7-8. osztályos kategóriában Jurián Nóra képviseli megyénket a szolnoki országos döntőn.

Másik fontos esemény a *Barátunk a könyvtár* olvasó pályázat eredményhirdetése volt június 10-én.

Az olvasópályázat ötlete már korábban megfogalmazódott, s évről-évre újabb füzetet adtunk ki, ezideig az úttörőszövetséggel, ebben az évben már önerőből. A terjesztésben most a városi könyvtárak segítettek. Minden füzet más témával foglalkozik, lehetőséget adva a gyerekeknek egy-egy terület jobb megismerésére, szakirodalmában való elmélyülésre.

Az idén a földrajzi felfedezésekkel, utazásokkal foglalkoztunk. A megadott határidőre 36 pályázat érkezett be, főleg Nyergesújfaluról, Komáromból, Dorogról, Esztergomból, Tatabányáról.

Örömmel javítottuk a pályázatokat, mert remek megoldások születtek. Az előző évekhez hasonlóan most is az első tíz legmagasabb pontszámot elérő pályázót jutalmaztuk. Az első helyen végzett tatabányai 8. osztályos Bódogh Attila egyeden pontot veszített, de még a két 10. helyezett is csak 10 ponttal kevesebbet ért el a maximálisnál.

Az eredményhirdetés, jutalomosztás után a Bárdos László Gimnázium tanulói mutatták be Romhányi József Szamárfül című verseskönyvéből készült vidám műsorukat.

Petényi Erzsébet

Kiadványainkról

A József Attila Megyei Könyvtár és az Új Forrás közös kiadásában jelent meg a folyóirat húsz évének repertórium (1969-1989) (Ismeretességét ld. Új Könyvek 1991.7. sz., ára: 160.-)

Pörös Géza: Illuminációk. Kizysztof Zanussi filmjeiről című monográfiáját is a József Attila Megyei Könyvtár és Új Forrás adta ki. A kötet — a MOKÉP, HUNGAROFILM Országos Közművelődési Központ, Komárom-Esztergom Megyei Moziüzemi Vállalat, Budapest Film. Eurofilm Kft — szponzori támogatásával készült, az Új Forrás Könyvek 7. darabjaként ára: 150.-

A Komárom-Esztergom Megyei önkormányzat anyagi támogatásával adta ki a József Attila Megyei Könyvtár és az Új Forrás Szerkesztősége Wehner Tibor író, művészettörténész, lapszerkesztő újabb könyvét A babaszemfestő pillantása című novelláskötet fülszövegén olvashatjuk: „Wehner Tibor... közreadott írásai valaha tán az "abszurd" műfajába soroltattak volna (ha ugyan az abszurdot egyáltalán műfajként lehet emlegetni); ámde egyre nyilvánvalóbbnak tűnik a feltételezés: Wehner realista író." Az ízléses kiadvány az Új Forrás Könyvek 8. kötete, ára: 60.-

A Komárom-Esztergom Megyei Honismereti Füzet 1989-1990. összevont kötete a közelmúltban látott napvilágot — a Megyei Honismereti Egyesület kiadásában. Megjelenését a Komárom-Esztergom Megyei önkormányzati Hivatal anyagi támogatása tette lehetővé, ára: 60.-

A fenti kiadványok a József Attila Megyei Könyvtárban megvásárolhatók, ill. megrendelhetők.

A 24 ÓRÁ-ban olvastuk

Majd' egy esztendeig zárva tartott könyvtáros hiánya miatt a leányvári községi könyvtár, amelyet szakszerűen fejlesztettek 1700 kötelesre. Áprilistól tiszteletdíjas könyvtárost alkalmaz a polgármesteri hivatal, s a heti két kölcsönzési napon visszatérhetnek az olvasók. Szerény fejlesztésre is sor kerülhet, az idén 40 000 forintért vásárolhatnak új könyveket.

*

Nyergesújfalu, Esztergom, Dorog és Komárom városi könyvtárainak szakemberei pénzügyi gondok miatt alig nyújthattak segítséget a községi könyvtáraknak, ugyanis a helyi tanácsok/önkormányzati hivatalok nem tudtak hozzájárulni a szaktanácsadók utazási költségeihez. A helyzet azért súlyosbodott, mert legtöbb helyen szakképzetlen, tiszteletdíjas könyvtárosok dolgoznak, akik különösen rászorulnának a szakmai segítségre.

A múlt évről elkészült megyei statisztika szerint Esztergom, Nyergesújfalu, Komárom, Tata, Tatabánya és Oroszlány városi könyvtárainak emelkedett a könyvbeszerzési kerete, de nem olyan mértékben, mint amilyen mértékben megrágtak a könyvek; így egyáltalán nem mondható el az, hogy újdonságokkal kényeztetik el olvasóikat a könyvtárak. A helyzet nem jobb a méregdrága folyóiratok és periodikák esetében sem, pedig éppen az emberek vékonyodó bukszájának idején kellene ezeket kínálnia az olvasótermeknek.

*

A város három fiókkönyvtára, és hét község tartozik a Kisbéri Városi Könyvtár ellátási rendszerébe, amit még a tanács helyzett gazdasági megfontolásból közös fenntartás alá a művelődési házzal. Így aztán a könyvtár beszerzési kerete 160 ezer forintról azonnal harmadára csökkent, míg a könyvárak megduplázódtak. Tavaly már csak 370 könyvet tudtak venni, s a helyzet javulása az idén sem várható, sőt !...

Az október 5-6-i bécsi kultur-hétvége programjára jelentkezett kollégáknak!

Kedves kirándulók! Megkötöttük az utazási szerződést a Győri Speed Bt. utazási irodájával. Ennek értelmében kérek benneteket, hogy az EXPRESS-nél váltsatok úgynevezett YH (Youth Hostels) rövidítésű igazolványt. Ehhez szükségeltetik 1 db fénykép és 150,-Ft személyenként. A szállásunk címe: Hütteldorf, Schlossergasse 8. Az előzetes terv szerint reggel 6h-kor indulunk Tatabányáról, majd kb. 1/2 7-kor Komáromon keresztül hódítjuk meg a „művelt nyugatot”. Az előzetesen meghirdetetteknek megfelelően minden programunk változatlan. Az operaelőadáson Mozart Così fan tutte című művét fogjuk látni. Addig is ne feledjétek a fentieket!

Ifj. Horváth Géza

Kiadja: a József Attila Megyei Könyvtár, Tatabánya. Főszerkesztő: Nagyfalusi Tibor
Szerkesztők: Tapolcainé dr. Sárny Szabó Éva és Schmidt József. Tb.MK. 27/91.